

Företagsläkarnas jubileumsfullmäktige:

Debatt om affärsetik och kvalitetssäkring

Svenska företagsläkarförbundet höll ordinarie fullmäktigemöte i Lund 24 maj. Mötet, som bl a fokuserades på frågor om kvalitetssäkring och affärsetik, sammanföll med firandet av föreningens 50-årsjubileum.

Det senaste året har karakteriserats av en stabilisering på företagshälsovårdsmarknaden. Antalet nedskärningar med åtföljande varsel har minskat och det finns tendenser till en viss nyrekrytering av företagsläkare. Samtidigt pågår en fortsatt omstrukturering som innebär färre och allt större enheter. Exempelvis har två av de största aktörerna, Previa och Bygghälsan, nyligen fusionerat.

– Företagsläkarförbundet ser med oro på utvecklingen eftersom koncentrationen börjar bli så hård att man närmar sig en oligopolposition, sade föreningens ordförande Christian Mellner i ett hälsningsanförande till 1996 års fullmäktige, tillika föreningens 50-årsjubileum, i Lund 23–24 maj.

Christian Mellner berättade att det fackliga arbetet fokuseras på frågor om kvalitetssäkring och att värna konkurrens på lika villkor. Föreningens övergripande mål är att verka för att företagshälsovården får en tydlig plats i det totala sjukvårdsutbudet. En pågående revision av lagen om sjuk- och arbetskadeförsäkring, som förväntas utöka arbetsgivarens roll och ansvar när det gäller den anställdes hälsa, väntas kunna ge en verksamhetsmässig knuff framåt för företagsläkarkåren.

Kvalitetssäkring i fokus

Det pågår en kontinuerligt ökande aktivitet kring metodutveckling för kvalitetssäkring av företagshälsovården. Föreningen svensk företagshälsovård, FSF, har nyligen påbörjat en utbildning av »kvalitetsäkrare» vid företagshälsovårdsenheter. Under fullmäktigemötet poängterades dock från flera håll att detta initiativ inte får ges någon monopolställning och att det inte heller får vara konkurrensbegränsande. Andra kvalitetssystem kan komma att introduceras på den svenska marknaden.

Jan Parke, vice ordförande, berättade att föreningens årliga löneenkät – nu senast – hade kompletterats med ett antal frågor om bl a arbetsvillkor, trivsel i jobbet etc. Enkäten – som besvarats av ca

750 medlemmar – visade bl a att 78 procent av Företagsläkarförbundet medlemmar är nöjda med sitt tjänsteinnehåll trots att hela 57 procent samtidigt upp gav att de känt av en stor ökning av arbetsbördan under det senaste året. Ytterligare 23 procent svarade att de känt av en något ökad arbetsbörda. På frågan om det behövs en egen yrkesförening för företagsläkare svarade 87 procent jakande.

Fullmäktige beslöt avskaffa den s k branschkontaktlistan som funnits i många år med valda representanter för olika typer av industriella branscher och näringar. Listan bedömdes som otidsenlig och utan någon större nytta för företagsläkarnas fackliga arbete.

Affärsetik i företagshälsovården

Föreningen hade bjudit in professor Peter Westerholm, Arbetslivsinstitutet, för att resonera om affärsetik inom företagshälsovården, som genomgått stora strukturförändringar på senare år. Marknadsberoende, konkurrens, kundanpassning osv har blivit nyckelord i en verksamhet som tidigare hade den medicinska etiken som styrande ledstjärna.

Peter Westerholm sade att det i en sådan gränsovergång lätt uppstår osäkerhet om vilka normsystem och vilka värdepremisser som har företräde.

– Företagshälsovården har, i ett företagsperspektiv, inte t ex samma rättvis- och jämlikhetsstryck på sig som den offentliga hälso- och sjukvården har. Den omställning som förändringarna innebär för företagsläkarna kan närmast beskrivas som det problem som en fartygsbefälhavare står inför när han förstår att han måste bygga om sitt fartyg under gång, planka för plankan utan att för den skull sjunka, sade Peter Westerholm med tillägget att det nu gäller att ta fram genomtänka värdepremisser för arbetets mål och innehåll, bl a i form av diskussioner om prioriteringar. Företagshälsovården måste bl a börja göra avvägningar mellan och ta hänsyn till olika aktörers intressen, mål och motiv.

– Vi har många lojaliteter: arbetsgivare, anställda, fackliga organisationer, samhällsorgan, yrkesinspektion, försäkringskassor och många andra. Och naturligtvis kan lojaliteten mot den som betalar vår lön vara särskilt ömtålig att hantera. Det kan vara en krävande uppgift att hantera och det finns inga färdiga stereotyper över hur rätt avvägning ser ut i moralisk mening. Det är bara vår egen, dvs kårens och kollegernas pro-

fessionalism som kan ge en fingervisning om i vilken riktning en moraliskt riktig eller rimlig lösning kan ligga.

Yrkesetisk fara

Westerholm sade att det ligger en yrkesetisk fara i den lockelse som det kan finnas i att söka bibehålla en traditionell medicinsk maktposition genom att tillhandahålla och marknadsföra tjänster som egentligen inte behövs.

Frågor som är viktiga att ha med i debatten framöver är följande: Är det etiskt försvarbart att sälja en tjänst som man saknar kompetens att leverera? Är det etiskt försvarbart att leverera en tjänst som man inte tror på själv eller som kunden inte behöver? Är det etiskt försvarbart att leverera en tjänst enbart för att bibehålla den egna maktpositionen eller existensen?

Till styrelsen nyvaldes Bengt Bengtsson (efter avgående Rolf Elmros). I styrelsen kvarstår ordföranden Christian Mellner, vice ordföranden Jan Parke samt Anita Stenberg, Mats Berg, Johnny Johnsson, Jan Sjöholm och Björn Wahlin. Suppleanter är Kerstin Marinko (nyval) och Jan-Åke Åkesson. Årsavgiften för 1997 höjdes med en hundralapp till 700 kronor.

Höjningen motiveras bl a av att styrelsen räknar med en minskning av antalet medlemmar till ca 900 (från dagens ca 950).

Bo Lennholm

RIKSSTÄMMAN. Hur de två förslagen om Riksstämmans framtida lokalisering ska se ut bestäms slutgiltigt den 5 juni av den arbetsgrupp som på Läkaresällskapets uppdrag utrett frågan.

Läkaresällskapets nämnd ska den 11 juni ta ställning till förslagen, men först den 22 oktober tar Läkaresällskapets fullmäktige det formella beslutet.

Det är inte troligt att det förslag som nämnden ställer sig bakom förändras nämnvärt till fullmäktige, även om det rent tekniskt är möjligt.

Professor Håkan Westling i Lund leder den grupp som arbetat med frågan.

– Det ena alternativet blir ett »ja» till att lägga Riksstämman i Göteborg, det andra innehåller mer än bara ett »nej», säger Håkan Westling en aning luddigt, och hänvisar till att gruppen inte vill lämna ut ytterligare information innan förslagen justerats. •